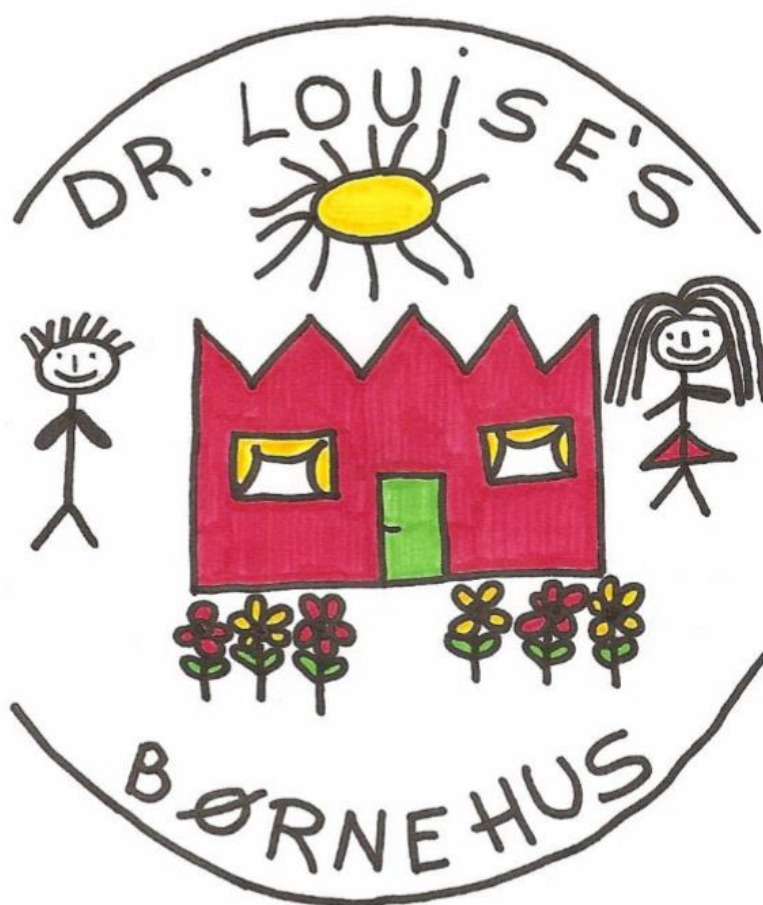

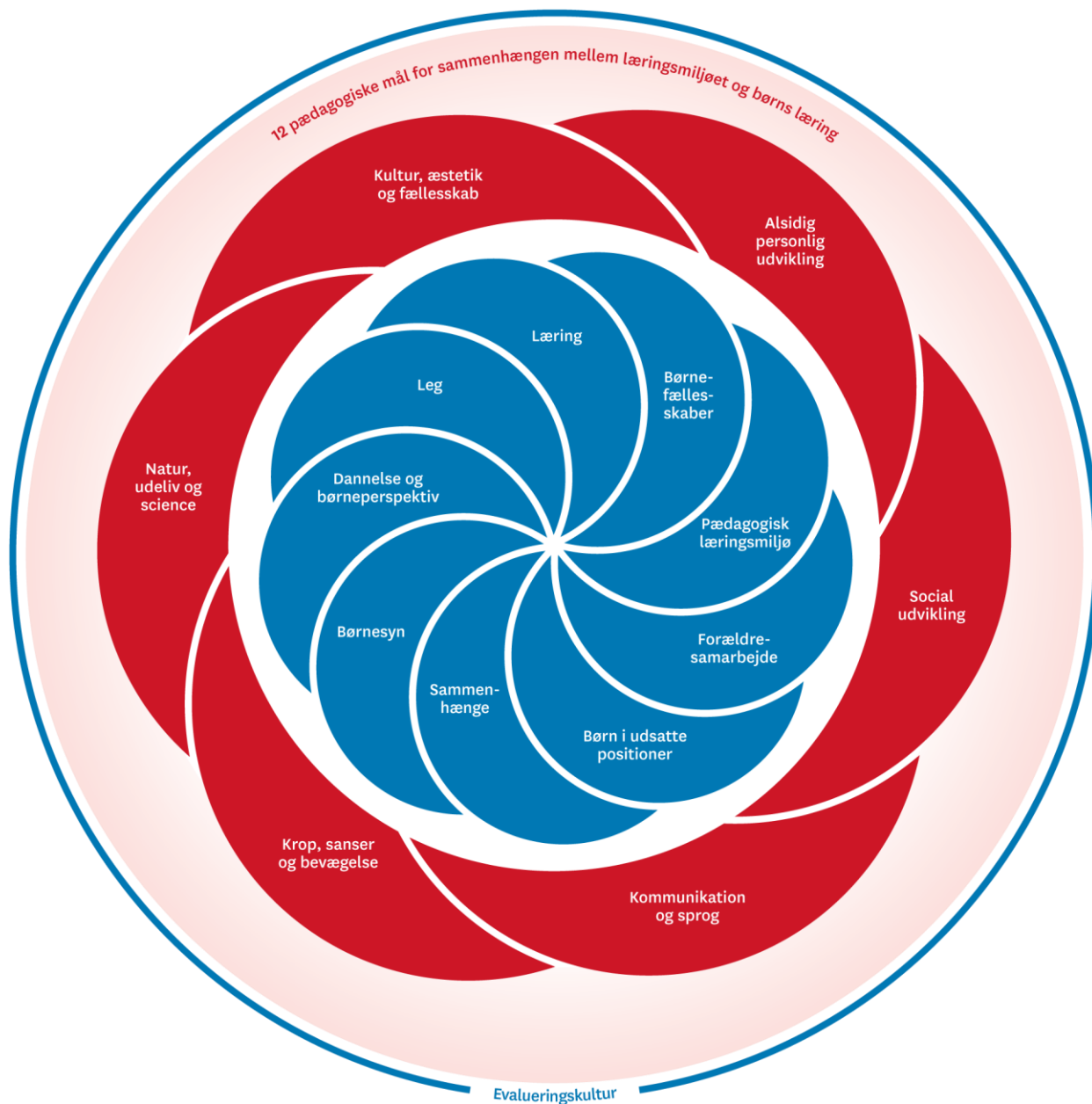
Pædagogisk læreplan for Dr. Louises Børnehus 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Dr. Louises Børnehus er en privat integreret institution, som er beliggende i Thistedes midtby. Huset er bygget til børnehave og indviet i 1955.

Børnehuset er godkendt til 66 børn i alderen 0 - 6 år. Børnene er aldersopdelt på fire stuer.

Vi har et stort hus med mange rum og en stor legeplads. Vi er beliggende i gåafstand til engarealer, den kommunale park Christiansgave og stranden ved Limfjorden. Der er et busstoppested lige udenfor børnehuset, hvilket giver os mulighed for at tage til havet, fjorden og de omkringliggende skove. I Tved plantage har vi vores eget tilholdssted "Hindbærhytten", som vi bruger, når vi er i skoven.

Vi har madordning for alle børn, og måltiderne tager udgangspunkt i vores kostpolitik, som er baseret på økologi og årstidsbestemte grøntsager.

Kendetegnet for vores institution er, at vi arbejder med fokus på barnets trivsel, læring og udvikling i et tæt samarbejde med forældre. Vi lægger vægt på omsorg, nærvær, respekt og tryghed for det enkelte barn. Vi arbejder med at skabe rum til kropslig, kreativ, æstetisk og musisk udfoldelse.

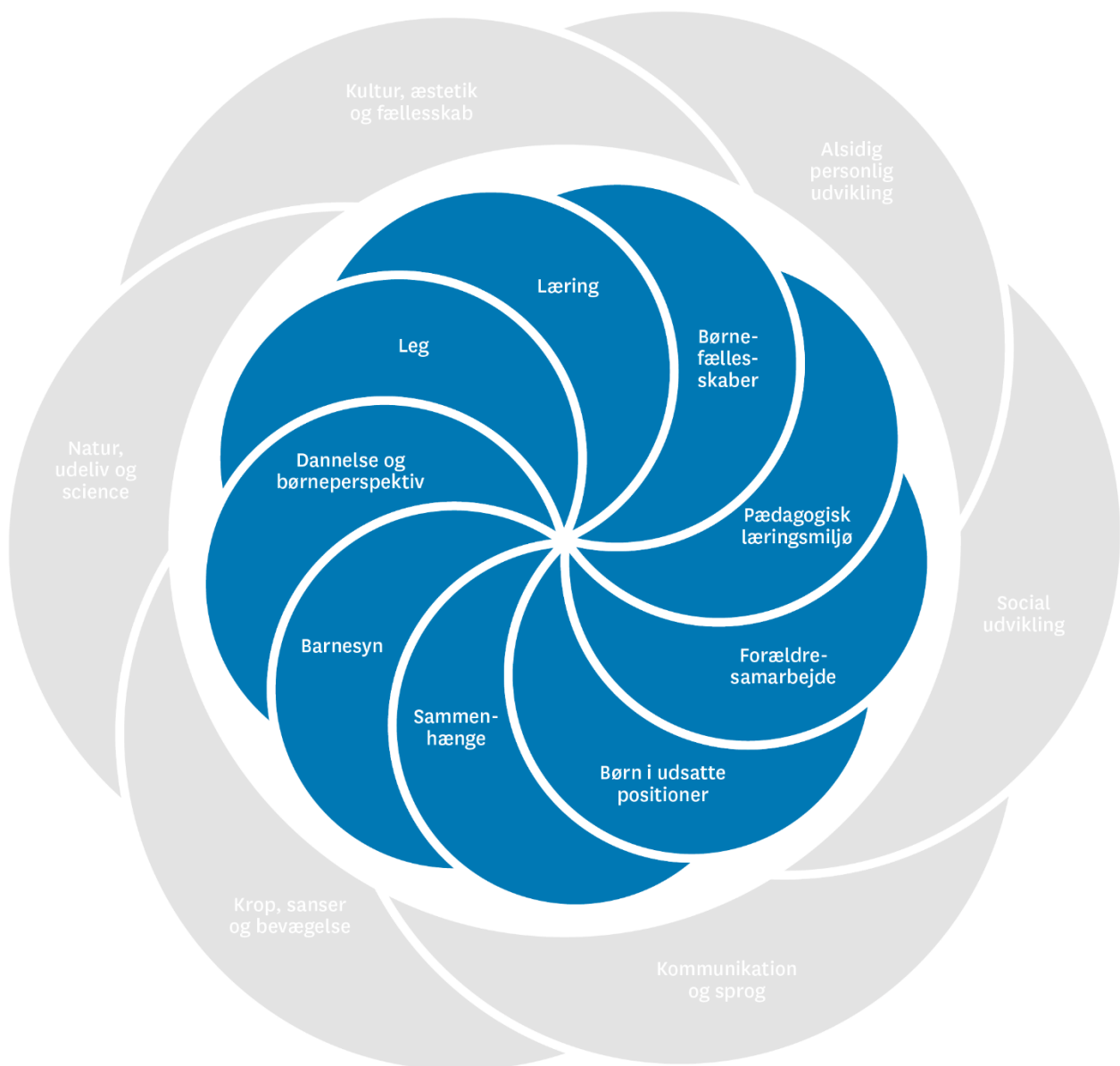
Vi lægger vægt på barnets individuelle udvikling og barnets deltagelse i fællesskabet.

Pædagogisk grundlag

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

At være barn har en værdi i sig selv, og barnet har krav på at blive mødt med forståelse, omsorg, respekt og støtte. I hverdagen arbejder vi med at være lyttende og nærværende i samspillet med barnet. Vi er opmærksomme på og understøtter barnets behov.

Eksempel: Et barn er ked af det ved aflevering og har derfor brug for tæt voksenkontakt. Det kan være i 10 min. eller længere tid, og vi giver barnet den kontakt, som det har brug for.

Dannelse og børneperspektiv

Dannelse sker i et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på barnets medbestemmelse, demokrati, og hvor barnet kan tilegne sig værdier og evne til at agere i en foranderlig verden. Vi er bevidste om vores kommunikation og adfærd i et dannelsesmæssigt perspektiv.

Eksempel: Børnegruppen skal holde fest/indianertur, og børnene kommer med forslag til indhold og forplejning. Dette foregår i en demokratisk proces.

Vi inddrager børneperspektivet i hverdagen ved at være lyttende og nærværende i vores interaktion med barnet. Vi følger barnets idéer og initiativer, og vi er nysgerrige på barnets verden.

Eksempel: En børnegruppe leger butik og spørger efter penge til legen. Så finder vi materiale frem, så de kan lave penge. Et barn har en idé om, at der skal sælges mad i butikken, og så kan det være, at vi spørger ind til hvem gør, hvad gør, hvordan gør osv.

Leg

Legen er betydningsfuld for det 0–6årige barn. Legen fremmer barnets fantasi, sprog, nysgerrighed, sociale kompetencer, selvværd og identitet. Vi giver plads til og skaber mulighed for barnets spontane leg.

Eksempel: En lille gruppe piger bager mudderkager i et hjørne af legepladsen. Vi iagttager legen på afstand og guider dem, hvis de f.eks. bliver forstyrret eller bliver uenige.

Vi tager ansvar for legefællesskabernes udvikling ved at rammesætte legen, så alle børn inddrages og udvikles.

Eksempel: En voksen sætter en leg i gang, og temaet er zoologisk have. Barnet kan selv være med til at udforme legen, og den voksne inddrager flere børn og tildeler børnene forskellige roller i legen. Det enkelte barn afprøver sig selv både i legen og i samspillet med de andre børn. Vi voksne indgår og deltager indimellem i børnenes lege og indtager forskellige positioner i legen.

Læring

Barnets læring sker i relationen til andre børn og voksne, i legen med de andre børn, i voksenplanlagte aktiviteter og i hverdagens rutiner. I vores pædagogiske læringsmiljø vægter vi, at barnet stimuleres og udfordres både sansemæssigt, kropsligt, sprogligt, følelsesmæssigt, socialt og kognitivt.

Eksempel: På vores ugentlige ture ud af huset udforsker vi vandhuller, finder frøer og fanger haletudser. Vi snakker om, hvad vi oplever, og barnet får sansemæssige oplevelser.

Børnefællesskaber

Det er vigtigt for barnets udvikling at opleve sig som en del af et fællesskab. Vi støtter barnet i at indgå i forskellige børnefællesskaber, f.eks. på tværs af alder, køn og kulturer. Vi har ansvar for, at det enkelte barn får mulighed for at være aktivt deltagende i fællesskabet, og vi er bevidste om vigtigheden af at skabe balance mellem individ og fællesskab i børnehuset. Vi styrker børnefællesskaber bl.a. gennem aktiviteter, lege, fællessang og oplevelser.

Eksempel: Vi samles ugentlig til fællessang/musik, hvor alle børn og voksne deltager i en fælles oplevelse.

Pædagogisk læringsmiljø

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Hverdagen i børnehuset afspejler et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på, at læring sker i alle sammenhænge og hele dagen. Vi gør os pædagogisk-didaktiske overvejelser om at skabe et læringsmiljø, der understøtter det enkelte barn og børnegruppens trivsel og udvikling. Vi planlægger aktiviteter og skaber læringsrum ud fra bl.a. børnesammensætningen, alder og behov.

Eksempel: Vi indretter rummene i huset med materialer/legetøj ud fra børnegruppens alder og behov. Vi er bevidste om vores ansvar for, at der sker læring for barnet i alle samspilssituationer og hverdagsrutiner.

Eksempel: Når børn er med i køkkenet for at tilberede mad, samtaler vi om råvarenes oprindelse, farve, form og anvendelse.

Samarbejde med forældre om børns læring

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældresamarbejdet har stor betydning i børnehuset. Vi vægter, at der er en daglig dialog, og at forældre føler sig trygge ved at aflevere barnet. Vi har ansvaret for at sikre samarbejdet omkring barnets læring og trivsel.

Eksempel: Vi er løbende i dialog med forældre omkring barnet og indkalder i nødvendigt omfang til forældresamtaler. Forældre bliver inddraget i handleplaner og får dermed medansvar.

Vi forventer, at forældrene er medspillere i forhold til dannelse af børnefællesskaber.

Eksempel: Vi opfordrer til at legeaftaler etableres, så alle børn bliver tilgodeset.

I løbet af året har vi forskellige arrangementer, hvor forældre og børn deltager: Fastelavn, forårsforestilling, arbejdsaften, fællesspisning, forældremøde, juleskovtur, juleafslutning og forældrekafe.

Eksempel: Til vores fællesspisning er alle børn, søskende og forældre inviteret til at spise i børnehuset. Det styrker relationerne mellem familierne, børnene og personalet. Samværet giver mulighed for at møde familier med en anden baggrund, hvilket kan være med til at udvide kendskabet til andre kulturer.

Børn i udsatte positioner

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Børnehusets pædagogiske læringsmiljø er kendetegnet ved understøttelse af det enkelte barns trivsel, læring, dannelse og udvikling. På ugentlige stuemøder gennemgår vi børnegruppen systematisk og skematisk for at få et klart billede af det enkelte barns trivsel. Dette sammenholdt med vores pædagogfaglige opmærksomhed og iagttagelser danner baggrund for at spotte de udsatte børn.

I arbejdet med børn i udsatte positioner samarbejder vi ofte med relevante fagprofessionelle. Vi udarbejder handleplaner med udgangspunkt i det enkelte barns forudsætninger.

Eksempel: Vi anvender diverse skemaer (f.eks. SMTTE, vækstmodellen) for at kortlægge barnets udfordringer og ressourcer, og derudfra aftales en målrettet arbejdsindsats.

Personalegruppen anvender positive fortællinger om og positive forventninger til barnet, for at barnet skal opleve sig værdifuldt og have en ligeværdig plads i fællesskabet.

Eksempel: Et barn fra en socialt udsat familie har lavt selvværd og er udfordret i det sociale samspil med andre børn. Vi omtaler barnet positivt i de andre børns påhør og strukturerer lege/aktiviteter, så barnet oplever at mestre situationen. Det er med til at øge selvværdet, og samtidig får de andre børn et positivt syn på barnet.

Sammenhæng til børnehaveklassen

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen?

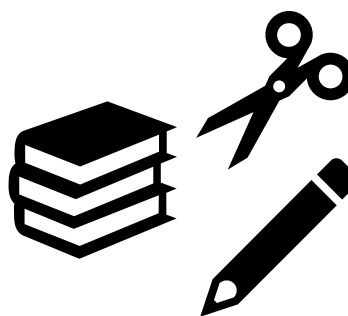
Børnehuset har etableret et pædagogisk læringsmiljø, der understøtter de kommende skolebørn. Vi strukturerer en hverdag, hvor barnet bl.a. støttes i at indgå i sociale relationer, at fordybe sig, at være selvhjulpne og at vente på tur. Igennem vokseninitierede aktiviteter stimulerer vi barnets nysgerrighed, og giver det lyst til at lære.

Eksempel: Børnegruppen viser interesse for tal og bogstaver, og en leg opstår. Omdrejningspunktet er McDonalds, og børnene skriver menukort og priser. Vores rolle er at gribe initiativet og evt. udvikle legen, så børnene bevarer interessen.

Inden skolestart besøger vi sammen med børnene skolerne, hvor børnene skal gå. Vi indkalder skolerne til et overleveringsmøde, hvor vi formidler viden omkring det enkelte barns udvikling.

Hvert år har vi samarbejde omkring brobygning med den nærmeste folkeskole.

Øvrige krav til den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Når vi skal etablere pædagogiske læringsmiljøer, inddrager vi lokalsamfundet. Vi besøger nærliggende plejehjem flere gange om året. Museet, biblioteket og kulturrummet udvider det pædagogiske læringsrum og styrker det pædagogfaglige arbejde.

Uddannelsesinstitutioner, pædagogseminariet, Social og sundhedskolen m fl. samarbejder vi ofte med. Studerende tilrettelægger aktiviteter, hvor en børnegruppe deltager.

Eksempel: En gruppe børn skal sammen med en gruppe ældre medborgere arrangere høstfest. De tilbereder æblekage, laver bordpynt og synger sammen.

Eksempel: Pædagogstuderende kommer på besøg i børnehuset og afprøver dialogisk læsning med en lille gruppe børn.

Vi tager gerne ud og besøger det lokale erhvervsliv.

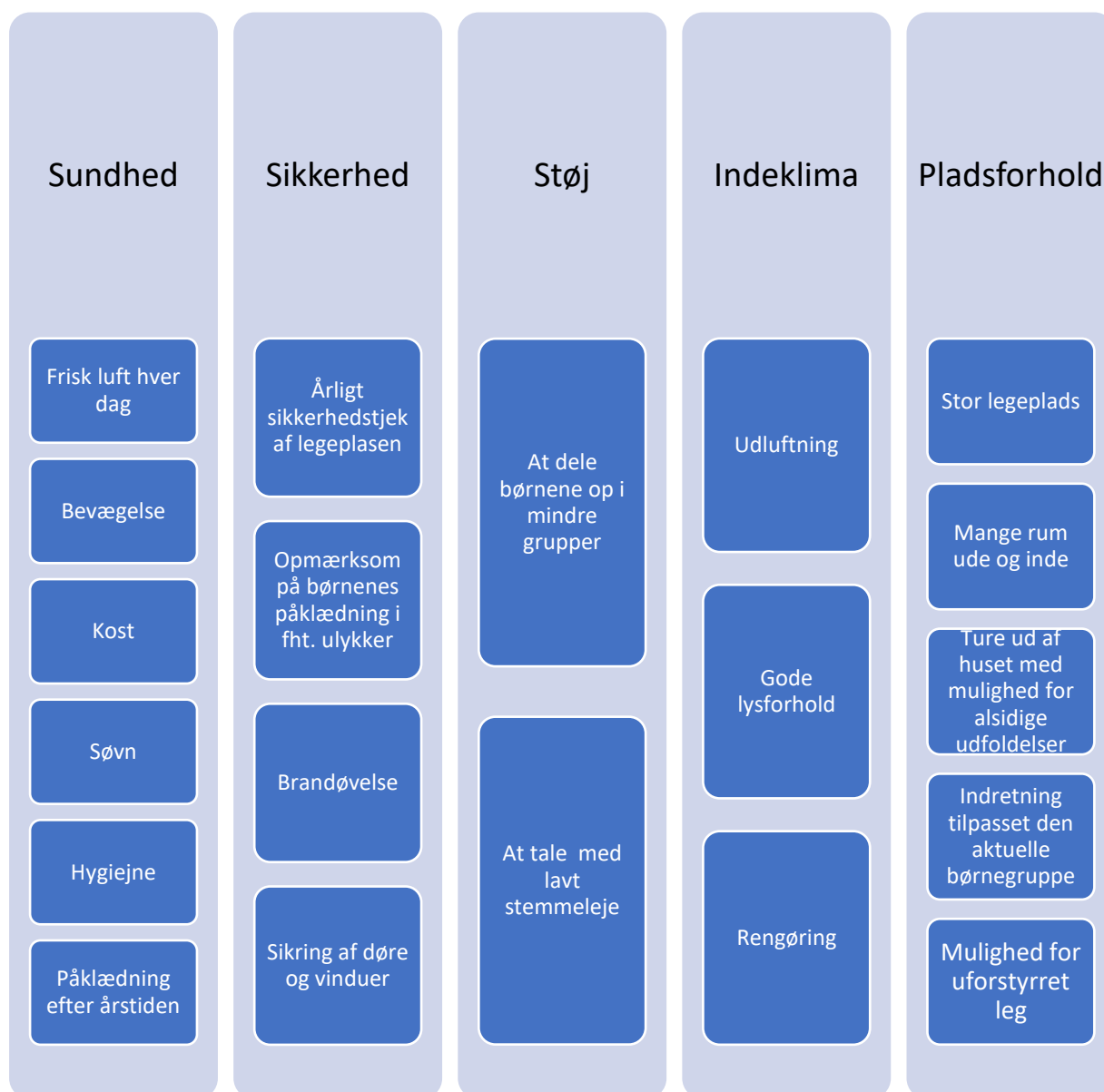
Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Et godt børnemiljø fremmer barnets trivsel, læring og udvikling. I det pædagogiske læringsmiljø tager vi højde for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Vi sætter fokus på:

Det fysiske børnemiljø

Det psykiske børnemiljø

I barnets samspil med andre børn understøtter vi:

At tale pænt til og om hinanden

At respektere egne og andres grænser

At barnet opbygger legerelationer og venskaber

At acceptere hinanden og hinandens forskelligheder

I barnets samspil med voksne har vi fokus på og ansvar for:

At drage omsorg og tryghed

At barnet har medbestemmelse og indflydelse

At være nærværende

At barnet oplever mestring

At møde barnet på dets følelser og behov

Det æstetiske børnemiljø

Atmosfære og stemning i børnehuset

Inkluderende tilgang til børn og forældre - alle skal føle sig velkomne

God stemning blandt personalet

Indretning og udsmykning

Børnenes egne værker/tegninger præger rummene

Billeder fra hverdagen

Udsmykningen skal inspirere og stimulere

Blomster og lys skaber hygge og hjemlig atmosfære

Uderummet har små kroge til fordybelse

Boldbane og legeredskaber fremmer lysten til bevægelse

Børnemiljøet vurderet fra barnets perspektiv

Undersøgelse blandt børnene fortæller, at:

- Gode legemiljøer både ude og inde karakteriseres ved steder, hvor fysisk aktivitet er muligt
- Relationen til de andre børn er mere afgørende end det fysiske miljø
- Det psykiske børnemiljø hænger sammen med at kunne blive set og bekræftet af en voksen
- Relationer er vigtige for børns trivsel
- Nogle børn lægger mærke til, at deres egne produkter og "det flotte" er en del af det æstetiske børnemiljø.

De seks læreplanstemaer

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Alsidig personlig udvikling

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Hverdagen i børnehuset afspejler et pædagogisk læringsmiljø, hvor der er fokus på, at læring sker i alle sammenhænge og hele dagen. Vi har læringsmiljøer, der understøtter barnets livsduelighed, så det enkelte barn kan udforske, udfolde og erfare sig selv og sin omverden. Børnenes alder, køn, sociale og kulturelle baggrund har betydning for etableringen af læringsrum. Vi ser på det enkelte barn og dets nærmeste udviklingszone for at kunne arbejde med den alsidige personlige udvikling.

Eksempel: Vi opstiller en motorikbane, og et barn udtrykker usikkerhed for at deltage. En voksen tager barnet i hånden, og sammen klarer de forhindringerne. Barnet oplever at blive passet på og støttet og får derigennem lyst til deltagelse på egen hånd. Det giver barnet selvtillid og selvværd.

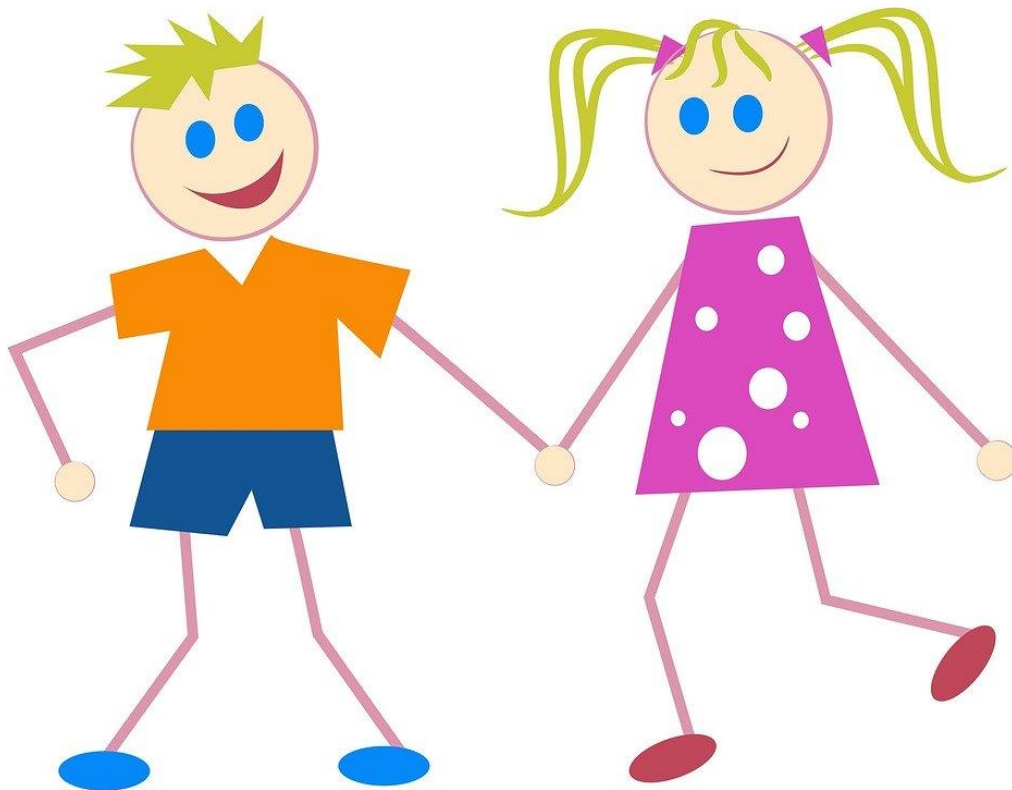

I samspillet mellem børn og voksne og børnene imellem har vi fokus på, at barnet gennem deltagelse i fællesskabet får erfaringer med at høre til og være betydningsfuld. Barnet får sociale kompetencer og oplever sig selv i forskellige sociale positioner. Vores læringsmiljø understøtter, at barnet i sin udvikling kan veksle mellem af være iagttagende og initiativtagende i forhold til leg/relationer/aktiviteter. Vi stimulerer barnets nysgerrighed, så det får lyst til at forfølge og engagere sig i, hvad det er optaget af.

Børnehusets pædagogiske læringsmiljø støtter barnet i at håndtere konfliktsituationer. Gennem sine erfaringer med at løse konflikter hensigtsmæssigt og udtrykke følelser får barnet større gåpåmod.

Eksempel: Vi opfordrer barnet til at bruge sproget og udtrykke sine følelser i situationen i stedet for at reagere fysisk overfor et andet barn.

Barnets alsidige personlige udvikling sker indenfor børnehusets pædagogiske grundlag omkring børnesyn, leg, dannelse, læring og børnefællesskaber og i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Social udvikling

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Børnehusets pædagogiske læringsmiljø understøtter barnets trivsel og udvikling af empati og sociale relationer. Det sker ved, at barnet er i forskellige fællesskaber med både børn og voksne. I disse relationer udvikler barnet empati ved at mærke egne og andres følelser, og barnet kan øve sig i sociale kompetencer. I lege og aktiviteter får barnet erfaringer med at indgå i relationer.

Legen har stor betydning for social læring, og vi understøtter barnets lyst til at lege, udfordre og eksperimentere. Vores rolle i legen er at positionere os ved enten at gå foran, ved siden af eller bagved med henblik på at støtte det enkelte barns deltagelse i legefællesskabet.

Eksempel: Der er en rolleleg i gang, og et barn vil gerne være en del af legen. Vi kan hjælpe med forslag til, hvilken rolle barnet kan have i legen, og hvordan legen kan udvikle sig, så flere kan være med. Når legen er i gang igen, skal den voksne positionere sig bagved.

Børnehuset rummer mange forskelligheder. Børn med forskellig alder, køn, kulturel og social baggrund. Vi tager udgangspunkt i det enkelte barns ressourcer og vægter at bruge positive fortællinger om barnet. Vi ser på det enkelte barn som unikt og som betydningsfuldt for fællesskabet.

Eksempel: En gruppe af de store børn tumler er i motorikrummet. Et vuggestuebarn kommer og vil lege med. De store børn skaber plads til vuggestuebarnet ved at omforme deres leg til en rolleleg.

Barnets sociale udvikling sker indenfor børnehusets pædagogiske grundlag omkring børnesyn, leg, dannelse, læring og børnefællesskaber og i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kommunikation og sprog

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

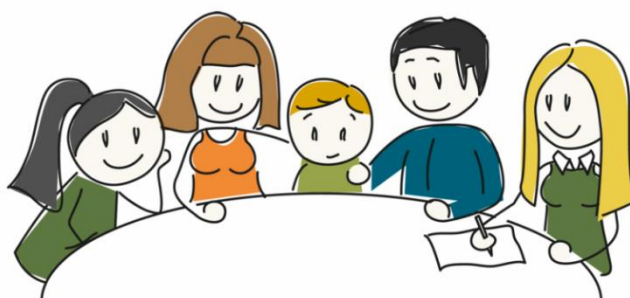
1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Læringsmiljøet i børnehuset er kendetegnet ved at have fokus på barnets kommunikative og sproglige udvikling. Vi lægger vægt på, at barnet i alle aktiviteter og situationer i løbet af dagen kan bruge sine kommunikative og sproglige færdigheder, og at det får mulighed for at øve sig.

Eksempel: Vi sidder og spiser, og den voksne spørger, hvor børnene vil på tur. På skift kommer børnene med idéer til, hvor den ugentlige tur skal gå hen. På den måde bruger barnet sproget, og samtidig får det kommunikative kompetencer og har medbestemmelse.

Vi er bevidste om, at vi er rollemodeller i vores interaktion med barnet. Vi sætter ord på vores egne og barnets handlinger. Vi samtaler med barnet, og gennem dialogen opnår barnet kommunikative færdigheder som f.eks. at skifte mellem at lytte og tale. Det ser vi som afgørende for, at barnet kan indgå i relationer og fællesskaber med andre. Vi kan se vigtigheden af at kunne sproget og beherske kommunikative færdigheder, og hvilken betydning det har for barnets evne til at indgå i sociale relationer. Børn i udsatte positioner kan have særlige behov for at blive støttet i deres sproglige udvikling, og derfor er vi særligt opmærksomme på netop deres behov.

Barnets sprogtilegnelse sker i barnets interaktioner med andre børn og voksne. I barnets leg tilegner det sig sproglige og kommunikative færdigheder, og vi voksne understøtter denne tilegnelse ved at iagttage og guide barnet i dets brug af sproget.

Eksempel: En gruppe børn leger i dukkekrogen. De leger, at de laver mad og passer børn. Et barn taler hele tiden, og de andre børn får ikke sagt noget i legen. En voksen hjælper barnet til at lytte, så de andre børn også får deres idéer frem. Det udvikler de kommunikative færdigheder.

Børnehusets læringsmiljø stimulerer barnet til at bruge både skrift-, symbol og billedsprog. Vi har tegnepapir, blyanter mm., som er tilgængeligt for børnene. Derudover har vi bøger, som børnene frit kan læse. Vores stuer er indrettet med sofaer til læsning, som skaber et læringsrum for den sproglige og kommunikative udvikling. Vi anvender dialogisk læsning som et pædagogisk redskab til sproglig udvikling.

Børnehusets sprogpædagog udarbejder sprogtest for alle tosprogede børn og andre børn med behov.

Vi samarbejder med en talepædagog, som kommer i huset til de børn, der har brug for en særlig indsats.

Understøttende sprogstrategier

BRUG ÅBNENDE SPØRGMÅL

Kan I huske hvad bogen handler om?
 Hvad er det Aksel far gør med Aksel?
 Om en divag der hedder Axel?

FØLG BARNETS INTERESSE

Jeg var hjemme hos morfar i går.
 Det lyder dejligt - hvad lavede I så?

FORTOLK OG UDVID HVAD BARNET SIGER

Karl
 Ja, det er en kat. Så du at katten løb op i træet?

HJÆLP BARNET MED AT SÆTTE ORD PÅ

Jeg skal bruge sådan en.....?
 Er det en skruetrækker du skal bruge?
 Hvad skal du bruge den til?
 Hjulene er gået af.....

VENT PÅ BARNETS SVAR

Hvad har du i din madkasse??
 Den?

RELATER TIL NOGET BARNET KENDER

Hvad er en mosse??
 Det er en mors søster - har du en mor??
 morfar Hans??
 - er morfar Hans så min mors søster?

FORKLAR ORD BARNET IKKE KENDER I FORVEJEN

Se, en stor bil.
 det er en lastbil.
 - Ved du hvorfor det hedder en lastbil?
 Kender du andre biler?

UDNYT DE SPROGLIGE KOMPETENCER BARNET HAR I FORVEJEN

Hvordan fikkerne??
 Er den kvadratisk eller er den rektangulær?
 ja, julemanden bor oppe på loftet.
 IRNSA NITETU

LEG MED SPROGET NÅR DET ER MULIGT

EN TO STRØMPER OG SEK TREL FIKKE DET ER LØGEN HVAD JEG SIKKER FEM SIKS

RET IKKE BARNETS FEJL DIREKTE

Julemanden bor oppe på loftet

PAKKEN SPROG

Dialogisk læsning

FØR LÆSNINGEN

- Læs bogen og dan dig et billede af, hvad du vil tale om og spørg ind til i historien.
- Gør læsningen til noget trygt og særligt

Præsenter bogen for barnet: Tal om forsiden og bagsiden og fortæl, hvem der har skrevet og tegnet bogen.

Stil åbende spørgsmål til bogens udseende.

Lad evt. barnet sidde med en genstand som har en særlig betydning i historien.

UNDER LÆSNINGEN

- Lyt til barnet og vær åben for spørgsmål undervejs. Når barnet stiller spørgsmål, så stop op og besvar.
- Følg barnets nysgerrighed. Vær nærvarende, spørg ind til barnets interesse og vent på barnets svar. Lyt til svaret og inddrag det så vidt muligt

Gør barnet til medfortæller.

Ved genlæsning: opfordr barnet til at fortælle det, det kan huske, fx ud fra billederne. Hjælp barnet til at sætte ord på fortællingen, hvis det ikke kan huske de rette ord og vendinger. Forklar de ord barnet ikke kender i forvejen og tilføj gerne ny viden.

EFTER LÆSNINGEN

- Snak med barnet om indholdet også efter at bogen er lukket. Brug de nye ord, som bogen indeholder - jo flere gange barnet hører ordene, jo større sandsynlighed er der for at det husker dem og selv anvender dem.

PAKKEN SPROG

Kommunikation og sprog sker indenfor børnehusets pædagogiske grundlag omkring børnesyn, leg, dannelse, læring og børnefællesskaber og i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Krop, sanser og bevægelse

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Det pædagogiske læringsmiljø i børnehuset understøtter barnets erfaringer med krop, sanser og bevægelse. Vi har forskellige læringsrum, der giver barnet mulighed for at udforske og eksperimentere med sin krop. Indretningen af vores hus lægger op til at bruge kroppen og bevæge sig. Vi har et motorikrum med klatrevæg, trampolin, rutsjebane, madrasser og diverse redskaber til motoriske baner. Vi har ligeledes en sal, hvor der er mange store/små puder, som barnet kan lege, bygge og konstruere med.

Derudover har vi vores store legeplads med mange muligheder for at få kropslige og sansemæssige erfaringer. På vores ugentlige ture får barnet ligeledes alsidige oplevelser, hvor barnet stimuleres både kropsligt og sansemæssigt.

Udover de fysiske rum og udfoldelsesmuligheder har vi det pædagogiske personale. Vi arbejder bevidst med at give alle børn mulighed for at eksperimentere og udforske sanser og krop. Derfor er det pædagogiske læringsmiljø præget af voksne, der udfordrer barnet og følger barnets initiativer. Vi iagttager det enkelte barn og ser, hvor det kan have brug for at blive udfordret og støttet.

Eksempel: Vi er afsted på tur i skoven. Børnene finder en grøft og vil hoppe over den. Et barn står og kigger på de andre børn, der hopper. En voksen tager barnet i hånden og hjælper, så det også kan hoppe over grøften. Barnet får erfaringer med sin krop og oplever glæden ved bevægelse.

Det pædagogiske læringsmiljø omkring krop, sanser og bevægelse lægger vægt på barnets interesser og sociale relationer. Vi er opmærksomme på, at barnets kropslige og sansemæssige erfaringer er af stor betydning for barnets sociale udvikling og dannelse af relationer. Barnet erfarer og får viden om sin omverden gennem kroppen, og derfor følger vi barnets egne interesser og spor. Det er en del af barnets dannelsesproces, og barnet oplever medbestemmelse i eget liv. Vi er som voksne rollemodeller, og vi skal vise barnet bevægeglæde.

Eksempel: En voksen sætter en bevægelsesleg i gang, og den voksne er selv en del af legen og går foran og viser, hvordan leger foregår. Barnet ser den voksnes glæde ved bevægelse.

Krop, sanser og bevægelse handler for os både om stimuleringen af barnets grovmotorik og finmotorik. Vi lægger vægt på, at der sammen med de kropslige og bevægelsesmæssige muligheder også er sanseoplevelser for finmotorikken. Derfor har vi også læringsrum for udvikling af finmotorikken. Det sker på legepladsen, hvor barnet kan lege med vand, sand og jord. Det sker også indenfor, hvor der er trylledej/modellervoks, lim, tegnepapir, sakse, blyanter tilgængeligt for barnet.

Eksempel: En voksen har en gruppe børn med i køkkenet på gruppens maddag. Børnene skal skrælle gulerødder og vaske broccoli. Børnene får mærker med hænderne, hvordan gulerod og broccoli er forskellige at røre ved. Det er en sanseoplevelse, hvor børnene erfarer deres omverden gennem sanserne.

Krop, sanser og bevægelse sker indenfor børnehusets pædagogiske grundlag omkring børnesyn, leg, dannelse, læring og børnefællesskaber og i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Natur, udeliv og science

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Natur, udeliv og science er en del af børnehusets pædagogiske læringsmiljø. Vi lægger stor vægt på, at barnet får oplevelser i og med naturen. Vi ser naturen som et rum, hvor barnet kan få både kropslige, sansemæssige, følelsesmæssige, sociale og kognitive erfaringer. Derfor er det også vigtigt for os, at barnet får mulighed for at være i naturen og også i forskellige former for natur.

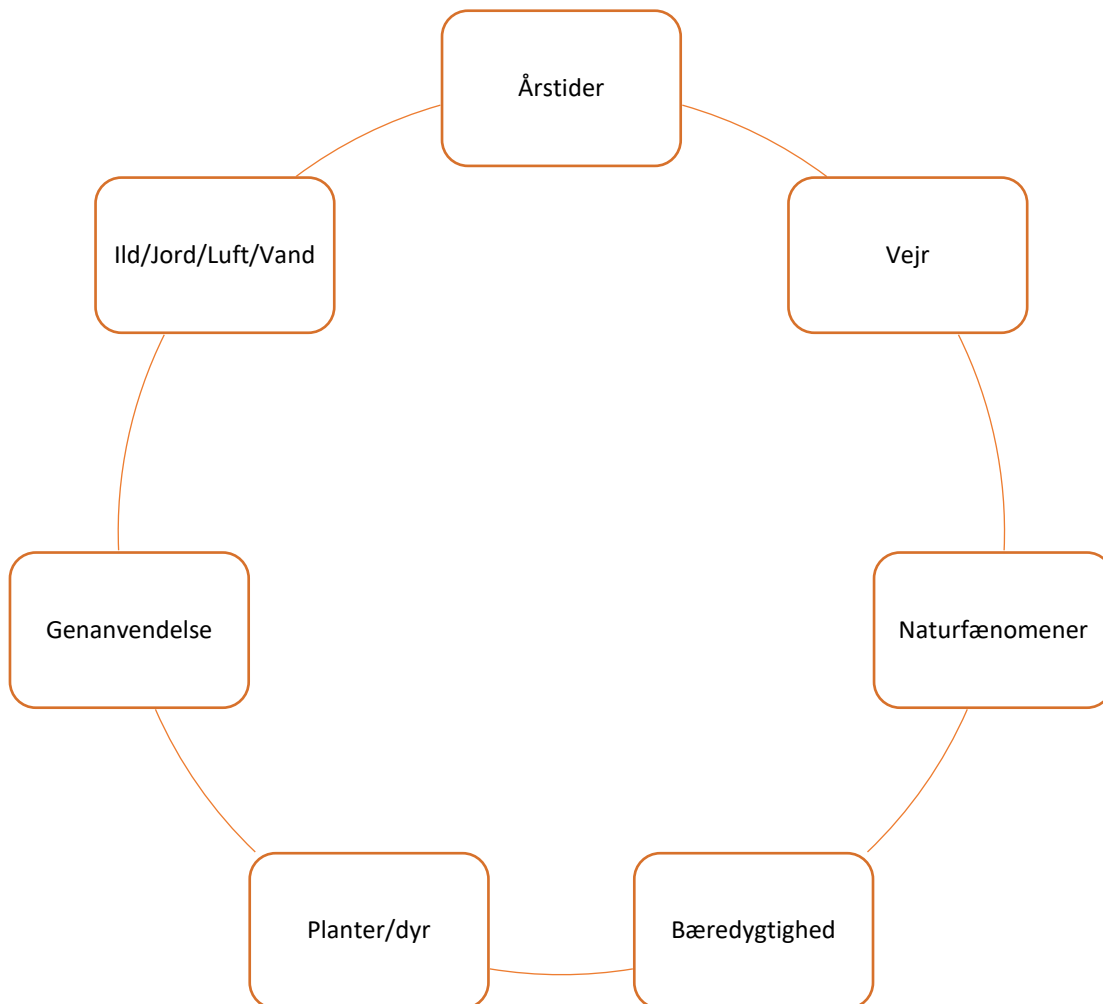
Hverdag bruger vi naturen på vores legeplads. I dette uderum kan barnet bruge sin fantasi og kreativitet og samtidig lære sig selv og naturen at kende. Barnet får erfaringer med sig selv og sin omverden i naturen. Som voksne kan vi være med til at stille spørgsmål og vække undren hos barnet, så det udvider sin horisont.

På vores ugentlige ture tager vi ud i naturen, og på den måde sikrer vi os, at alle børn kommer ud og oplever forskellige former for natur. Det gælder også for børn i udsatte positioner. Vi bruger den omkringliggende natur som en del af vores pædagogiske læringsmiljø:

Skov	Hav
Fjord	Park
Legeplads	Vandløb

Når vi er i naturen, er vi som voksne bevidste om vores rolle i forhold til at give barnet oplevelser, der stimulerer og vækker undren og nysgerrighed. Vi viser barnet vores egen glæde og engagement ved at færdes i naturen og ved at bruge naturen. Vi er særligt opmærksomme på forskellige elementer i naturen:

Eksempel: Vi er i skoven med en gruppe børn. Vi går forbi en myretue, og den skal vi selvfølgelig kigge nærmere på. Vi ser på myretuen og alle myrerne omkring den. Vi tager en myre op i en spand og ser på den gennem lup. Sammen med børnene tæller vi ben på myren, ser på dens krop og lignende.

Læringsmiljøet omkring natur, udeliv og science er præget af voksne, der lytter til og fanger barnets opmærksomhed og nysgerrighed på naturen. Vi hjælper barnet med at kategorisere naturen og sætte dens elementer i system. Vi ser på, hvad barnet allerede har i sin erfaring og bygger videre derpå ved at udvide og skubbe til barnets horisont. Vi hjælper barnet med at forstå konkrete fænomener, og samtidig videregiver vi abstrakt og naturvidenskabelig/matematisk viden.

Eksempel: På legepladsen får et barn øje på en regnbue. En voksen ser på den og snakker med barnet om farverne. Den voksne fortæller barnet, at regnbuen er små vanddråber, som solen skinner på.

Vores hverdag i børnehuset rummer mange muligheder for at give barnet erfaringer i og med naturen. I det pædagogiske læringsmiljø lægger vi vægt på en undersøgende tilgang til naturen sammen med barnet.

Natur, udeliv og science sker indenfor børnehusets pædagogiske grundlag omkring børnesyn, leg, dannelse, læring og børnefællesskaber og i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Kultur, æstetik og fællesskab

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

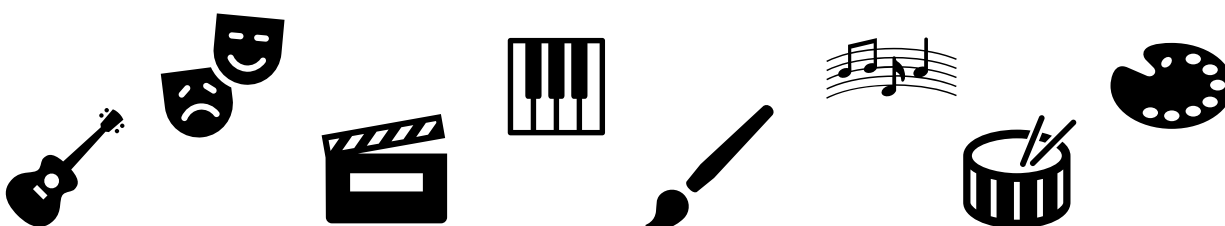
1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Det pædagogiske læringsmiljø i børnehuset rummer kultur, æstetik og fællesskab. Institutionens børn kommer fra en bred kulturel baggrund, og for os er det vigtigt, at det bliver til en ressource i fællesskabet. Vi lægger vægt på, at barnet uanset baggrund bliver respekteret og føler ligeværd. Vi inddrager forældrene i samarbejdet omkring dette, så vi får viden og forståelse for hinanden. Det sker bl.a. ved vores fællesspisning.

Vi arbejder med fællesskaber på flere niveauer. Det er af stor betydning for os, at det enkelte barn føler sig som en del af fællesskabet, og vi understøtter barnets deltagelse i fællesskabet – det kan være i mindre legefællesskaber, i fællesskabet for hele huset eller i fællesskabet i den enkelte børnegruppe. Vi er bevidste om at styrke børnefællesskaberne gennem dannelse og demokrati. Det er samtidig med til at videreføre nogle kulturelle værdier, som er grundlæggende for at kunne indgå i forpligtende fællesskaber senere i barnets liv.

Eksempel: Der er samling på stuen, og børnene kommer på skift med forslag til en sang, der skal synges. Den voksne sørger for, at alle børn har mulighed for at bidrage til samlingen. På den måde bliver det en demokratisk proces, hvor barnet oplever ligeværd og kulturelle værdier videreføres.

Læringsmiljøet er kendetegnet ved at have fokus på kultur og æstetik og den skabende kraft. Vi arbejder med både kulturelle indtryk og udtryk. Vi ser både indtryksdimensionen og udtryksdimensionen som væsentlige sider af barnets erfaringer med kunsten. Vi er bevidste om vores egen rolle i forhold til at formidle forskellige kunstarter for barnet. Vi bruger det lokale kulturliv (teater, biograf og lign.), når vi bliver inviteret.

De kulturelle og æstetiske indtryk kan være:

Æstetiske læreprocesser og barnets eget udtryk er en vigtig del af børnehusets pædagogiske læringsmiljø. Vi lægger vægt på barnets egne skabende processer, hvor barnet kan bruge sin kreativitet og fantasi. I sådanne processer kan barnet eksperimentere, improvisere, lege og sanse, og det er med til, at barnet ser nye sider af sig selv.

Eksempel: Fire piger klæder sig ud som prinsesser. De går ind i en rolle, hvor de danser og spiser fint. De bruger deres fantasi og kreativitet i legen, og den voksne kan hjælpe til med at udvikle legen ved f.eks. at finde musik til dansen eller en dug til bordet. Den voksne kan også klæde sig ud og deltage i legen.

I forhold til æstetiske læreprocesser er det fysiske læringsmiljø på stuerne indrettet med tegnepapir, farver, lim, sakse, karton, trylledej, udklædningstøj og bøger. Derudover har vi et rum til malning og diverse materialer til kreativ udfoldelse, hvor der er mulighed for fordybelse sammen med en lille gruppe børn. Her er det processen, der er i højsæde, fordi børnene inspirerer hinanden og får lov til at eksperimentere med materialer og metoder. På stuerne har vi læringsrum indrettet til læsning, hvor barnet selv eller sammen med en voksen eller andre børn kan fordybe sig i litteratur.

Rundt i huset har vi forskellige musikinstrumenter som klaver, guitarer, trommer mm. Vi anvender disse til vores ugentlige fællessang for hele huset og i andre sammenhænge i hverdagen såsom samling, på legepladsen osv.

Vi arbejder med at gøre flere af tingene mere tilgængelige for børnene, og vi er meget bevidste om, at inddrage barnets initiativer og ideer, så det bliver en lærerig proces for barnet.

Evalueringskultur

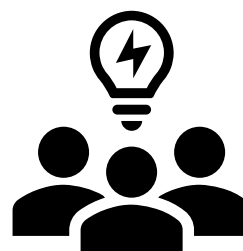
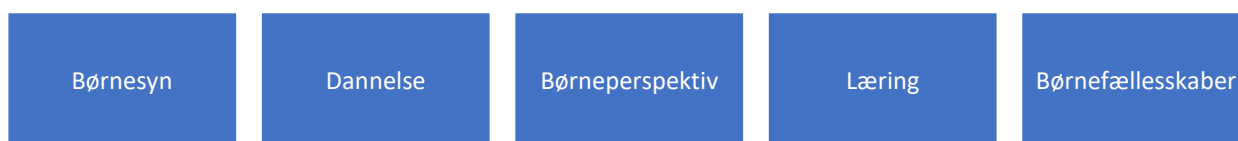
Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi er bevidste om, at en god evalueringskultur er afgørende for en pædagogisk praksis af høj faglig kvalitet. At evaluere bidrager til at kunne udvikle på den pædagogiske praksis, hvilket har stor betydning for barnets læring, trivsel og udvikling. Resultatet af evalueringen kan være med til at skabe læringsmiljøer af høj kvalitet.

Vi er opmærksomme på, at hvis vi har et særligt fokus/mål, så er det nemmere for os at evaluere på det efterfølgende. Fokus kunne være elementerne i den pædagogiske læreplan:

På vores ugentlige stuemøder og månedlige personalemøder vi pædagogiske aktiviteter og drøfter det pædagogiske læringsmiljø. Vi arbejder med SMTTE modellen eller tilrettelægger

den didaktiske relationsmodel som didaktiske redskaber. Vi vil fremover bruge begreberne fra den pædagogiske læreplan, når vi skal evaluere vores aktiviteter og læringsmiljøer.

Dokumentation er en væsentlig del af vores pædagogiske praksis. Vi bruger forskellige former for dokumentation afhængig af, hvem der skal modtage dokumentationen. Vi er opmærksomme på, at det er vigtigt, at vores dokumentation bliver systematisk. En systematisk dokumentation gør det nemmere at evaluere og udvikle praksis.

Vi anvender:

- Billeder/video
  - Praksisfortællinger
  - Relationskemaer
  - Handleplaner
  - Observationer/iagttagelser
  - Refleksionsskemaer
-

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

>Skriv her.<